

Editorial

Josep M. Duart i Rosalind James

Directors, *RUSC. Universities and Knowledge Society Journal*

Ens plau presentar el tercer número de *RUSC. Universities and Knowledge Society Journal* publicat l'any 2014, ja que el propassat mes de maig vam publicar un número especial sobre *e-learning* en les disciplines d'economia i empresa. A partir d'ara, cada any que sorgeixi l'oportunitat, tornarem a publicar un número especial monotemàtic, addicional a les edicions de gener i juliol que publiquem regularment.

Aquest número, com és habitual, consta de dues parts: una primera que recull articles de recerca relacionats amb les àrees temàtiques de la revista i una secció monogràfica centrada en un tema rellevant i d'interès, coordinada per editors especialitzats en el tema. Conté els millors articles rebuts per mitjà de la convocatòria de recepció d'articles feta un any abans de la publicació d'aquest número.

Secció especial: iniciatives de recursos educatius oberts a Oceania

Us presentem la primera edició especial de *RUSC. Universities and Knowledge Society Journal* que té el suport del *dehub* i en la qual publiquem cinc articles amb les iniciatives sobre recursos educatius oberts (REA) que s'estan duent a terme a la regió oceànica de l'hemisferi sud. En l'última dècada, s'han anat incrementant de forma continuada el nombre de REA i la quantitat d'institucions que ofereixen REA en línia, i han començat a manejar-se conceptes com ara contingut obert, dades obertes i accés obert. Hi ha diversos factors que han afavorit i possibilitat el desenvolupament d'una educació més oberta i accessible: la tecnologia, el coneixement considerat com un bé comú, una major transparència governamental, l'elevada taxa de desocupació, la necessitat d'aprenentatge permanent, la creixent demanda de flexibilitat en l'oferta formativa i uns costos educatius cada cop més elevats. L'aplicació d'esquemes oberts en l'àmbit educatiu, amb els seus principis subjacents d'ús compartit i igualitarisme, ofereix la possibilitat d'ampliar l'accés a la informació i el coneixement i, per tant, ha captat l'interès de l'educació convencional. Recentment, els cursos en línia massius i oberts (MOOC, per les seves sigles en anglès) han rebut una considerable cobertura mediàtica. Per aquest motiu, ens ha semblat convenient presentar els aspectes més destacats i establerts del moviment d'educació oberta i les seves idees inicials de companyonia, ús compartit i accés a l'educació per a tots, que han proporcionat els fonaments i l'impuls original d'innovacions tan disruptives com els MOOC.

Aquest número inclou un article introductori de les editores convidades, la Dra. Rosalind James i la Dra. Carina Bossu, que esbossa ràpidament el context de canvi en el sector de l'ensenyament superior, per a oferir a continuació una visió general del desenvolupament del moviment de REA i proposar promeses i reptes de futur per a la pràctica educativa oberta en l'ensenyament superior. Els REA ofereixen múltiples possibilitats d'innovació en l'aprenentatge i la docència i els cinc articles que es presenten en aquest número especial exposen innovacions pedagògiques, desenvolupaments en el disseny i la teoria de l'aprenentatge, i noves maneres d'enfocar la pràctica oberta i les reformes polítiques. Descriuen noves formes i definicions d'obertura, reflexionant sobre algunes de les seves pos-

sibles conseqüències i explorant els diferents enfocaments multidireccionals que s'estan adoptant en el context dels entorns educatius oberts a la regió del Pacífic asiàtic. També examinen les dificultats d'incorporar tecnologies emergents i la seva influència en el disseny de l'aprenentatge i d'entorns d'aprenentatge. Hi ha indicis que confirmen l'adopció d'enfocaments oberts; no obstant això, la recerca sobre REA continua sent un camp relativament incipient, que està en procés d'articulació i definició, i encara queden moltes coses per descobrir sobre els alumnes, els professors i l'aprenentatge en l'educació oberta en línia.

Els autors d'aquest número comparteixen les seves experiències a Austràlia i el Pacífic. Per desgràcia no hem pogut recaptar més informació sobre Àsia, però creiem que, per a les persones interessades, la bibliografia inclosa en aquests articles ofereix una bona introducció a algunes de les publicacions menys conegudes de l'hemisferi sud que informen sobre les iniciatives de REA (com l'organització OERAsia) als països asiàtics d'aquesta part del món. Esperem que aquest número especial estimuli la reflexió sobre el futur de l'ensenyament terciari, en general, i sobre el potencial dels REA per a transformar la pràctica i ampliar l'accés a la informació i el coneixement, en particular.

Secció miscel·lània: articles de recerca

En la secció miscel·lània d'articles de recerca publiquem cinc articles. En primer lloc, un article del Dr. Claudio Rama, de la Universitat de l'Empresa de l'Uruguai, que duu a terme un interessant estudi sobre la situació de la formació en línia a les universitats d'Amèrica Llatina. El professor Rama és un gran coneixedor de la realitat de l'educació amb ús intensiu de tecnologia a Llatinoamèrica i la seva aportació serà sens dubte un referent per als investigadors d'aquest àmbit geogràfic. Publiquem també dos articles derivats de dues recerques sobre l'aplicació de la tecnologia a les aules de dues universitats. Un d'ells presenta una proposta d'activitats de pràctiques en entorns d'*e-learning* duta a terme per les professores Colombo i Gómez de la Universitat Oberta de Catalunya (UOC); l'altre ens mostra els resultats obtinguts en l'anàlisi de l'ús de tauletes digitals en programes adaptats a l'espai europeu d'ensenyament Superior (EEES). És l'article dels professors Vázquez i Sevillano de la Universitat Nacional d'Educació a Distància (UNED). En aquesta secció s'inclou també un article dels professors F. Esteban, M. R. Buxarrais i T. Mellen, que és el resultat d'una anàlisi elaborada a partir d'un estudi de cas sobre el que pensen els professors sobre la formació ètica en l'EEES. Finalment aquesta secció inclou també un article que analitza el perfil bibliomètric de la revista *RUSC*.

Perfil bibliomètric de *RUSC. Universities and Knowledge Society*

L'estudi bibliomètric de *RUSC* ha estat dut a terme pels professors M. T. Ramiro, T. Ramiro i R. Alba que pertanyen al grup de recerca EC3 de la Universitat de Granada (Espanya). El grup de recerca EC3 té com a línies de recerca l'avaluació de la ciència a Espanya, l'avaluació de revistes científiques i l'elaboració d'estudis i metodologies bibliomètriques. És també el grup d'investigació responsable del desenvolupament de l'índex IN-RECS de revistes espanyoles de Ciències Socials.

L'estudi bibliomètric sobre *RUSC* aporta dades molt interessants i útils per al futur d'aquesta revista. D'entrada volem destacar que mostra clarament l'evolució positiva de la revista pel que fa a l'indexació i a l'impacte. Hi ha alguns elements que al nostre entendre són rellevants. En primer lloc demostra que *RUSC* és avui una revista internacional. No solament perquè es publica en anglès, ja que no això seria un element suficient per a la internacionalització de

la revista, sinó perquè publica articles d'investigadors d'arreu del món i amb resultats de recerques elaborades en universitats dels cinc continents. Un exemple podria ser la secció monogràfica que publiquem en aquest número sobre els recursos educatius en obert (REA) a Oceania. La internacionalització de *RUSC* és el resultat d'una estratègia clara d'obertura. La coedició de la revista des de l'any 2013 amb la Universitat de Nova Anglaterra d'Austràlia ha eixamplat els passos previs per fer-la arribar a tot arreu. La internacionalització, juntament amb la qualitat creixent al llarg de més de deu anys d'existència, ens permeten mantenir-nos des de fa quatre anys en la base de dades de Ciències Socials més prestigiosa: SCOPUS.

Un altre element destacable de l'estudi bibliomètric que publiquem és que posa de manifest que *RUSC* és una revista que ha aconseguit mantenir un focus temàtic ben definit i delimitat: *e-learning* i la universitat en la societat xarxa.

També pensem que és rellevant destacar que la tendència de *RUSC* és publicar cada vegada més articles fruit de recerques empíriques. Això ens posiciona com una revista adequada per a la difusió de recerques sobre *e-learning* i universitat.

L'estudi constata així mateix que l'increment en el nombre d'articles publicats per any, així com l'increment en el nombre d'articles empírics, pot tenir resultats no satisfactoris en els índexs d'impacte tradicionals. En som conscients, però hem volgut prioritzar el focus de recerca temàtic de la revista i el servei als investigadors publicant un major nombre d'articles per any. Haurem d'anar seguint de prop l'evolució del nostre índex d'impacte, però sabem que la divulgació de les recerques de qualitat és un objectiu clar de la revista, més enllà de la repercussió en la indexació. Per aquest motiu la nostra obstinació se centra a atreure, seleccionar i publicar les millors recerques de cada àmbit temàtic.

RUSC obté el Segell de Qualitat de Revistes Científiques de la FECYT

Finalment, volem compartir amb els nostres lectors una molt bona notícia, i és que *RUSC. Universities and Knowledge Society Journal* acaba de superar la IV Convocatòria d'avaluació de la qualitat editorial i científica de les revistes científiques espanyoles que FECYT ha dut a terme durant l'any 2014.

Això significa que, després de passar un rigorós procés d'avaluació, *RUSC* ha obtingut el Segell de qualitat de revista científica de la FECYT. Volem felicitar tots els autors i col·laboradors que han fet possible l'evolució i la millora continua de la revista i agrair-los que hagin confiat en *RUSC* des del principi.

Josep M. Duart

Rosalind James

Directors, *RUSC. Universities and Knowledge Society Journal*

